

# TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Miročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. — Dredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 14. oktobra 1933.

Štev. 117.

## Industrija in kmetijstvo

Razvoj gospodarskih prilik po svetu, zlasti avtarkično stremenje v vseh industrijskih državah je povzročilo, da naša država vedno težje ohranja svoj poljedelsko-izvozni značaj. Naš agrarni izvoz zlasti in pada iz leta v leto. Ne moremo več izvažati lesa v prejšnjih količinah in čeprav ga nudimo po nad vse reduciranih cenah, imamo težave z izvozom žita in vedno težje izvažamo tudi živino. Vse pa kaže, da bo izvoz kmetijskih proizvodov padel še nadalje, kajti avtarkija je v industrijskih državah napredovala v tej meri, da so postale že skoraj neodvisne od uvoza agrarnih proizvodov. Nemčija ima že sama dovolj žita, ravno tako ne potrebuje več tujega žita Francija, Češkoslovaška bo kmalu imela zadosti žita in živine in tudi potreba Avstrije na deželnih pridelkih je vedno manjša. Vrh tega pa je konkurenca drugih držav našim izvoznim predmetom tako močna, da bo tudi vsled nje še naprej nazadoval naš izvoz.

Moramo zato računati s padanjem izvoza, moramo pa zato tudi najti nadomestila za izgube na tujih trgih. Naravno je, da bi prvo nadomestilo moral dati notranji trg. Jasno pa je, da je odvisno, v kakšni meri naj postane notranji trg nadomestilo, le od kupne moči prebivalstva. Če nimajo ljudje denarja, potem tudi nič kupiti ne morejo in naj si bi bila njih kupna volja še tako močna.

Vse je torej odvisno od kupne moči prebivalstva in zato je prva gospodarska dolžnost vseh, da se kupna moč prebivalstva dvigne. Ta cilj pa je mogoče doseči le s solidarnim delom gospodarskih stanov in seveda s pametno gospodarsko politiko države, ki se bi morala izražati tudi v njeni davčni in tarifni politiki. Solidarnost gospodarskih stanov zahteva, da pomaga industrija kmetovalcu, da more vnovčiti svoje pridelke, kmetovalec pa mora pomagati tudi industriji, da se njeni izdelki vnovčijo.

Industrija bi zato morala gledati na to, da čim več sirovine dobiva iz domače zemlje in da tudi ne izvažamo v tujino več sirovin, temveč kvečjemu polfabrikate. Pretežno agrarno-izvozni značaj naše države se mora polagoma manjšati, ker nas tujina s svojimi uvoznimi omejitvami silni na to. Zato je potrebno, da pride do sodelovanja industrije s kmetijstvom. Ustanoviti bi se morala organizacija, ki bi vodila kmetijstvo v tem smislu, da se polagoma prilagodi potrebam industrije in ki bi skrbelo, da se tudi industrija uravna po potrebah kmetijstva. Na Češkoslovaškem se v tej smeri že vrši intenzivno delo in s pomočjo vlade se že pripravlja skupna organizacija za trgovsko-industrijske zbornice in deželne kmetijske svete. Ni nobene druge rešitve, ko da tudi pri nas krene gospodarstvo v to smer.

Pa ne samo zaradi produkcije bi moralo priti do tega sodelovanja, temveč tudi zaradi cen. Nerazmerje, ki obstoja med cenami za kmetijske proizvode in cenami za industrijske izdelke, je nezdravo in v škodo tudi industriji sami. To nerazmerje je krivo, da je padla kupna moč podeželskega prebivalstva. Ne gre in niti v prilog industriji ni, če se izrablja carinska zaščita v tej meri, da previsoke cene zmanjšujejo konzum izdelkov. Kakor vsaka pretiranost, se mora tudi ta kaznovati in industrija bi mogla lepega dne doživeti, da bi prodrla zahteva kmetovalcev in da bi vse zaščitne carine padle, ker bi se upalo doseči s tem večji izvoz kmetijskih proizvodov.

Če bi prišlo do ozkega sodelovanja industrije s kmetijstvom, potem bi se kmalu ugotovilo, da ima naše kmetijstvo še zelo mnogo možnosti, da poveča svojo rentabilnost, prav tako pa bi se našlo še vse polno prilike za nove industrije in za večjo zaposlitev naših ljudi.

Povečati treba kupno moč prebivalstva in v ta namen je potrebno tudi več sodelovanja med industrijo in trgovino. Gospodarsko je popolnoma napačno, če industrija posega na polje trgovca. Čisto odveč je, da postajajo tvornice tudi že trgovine, ker bo sicer tvornica trenutno povečala svoj dobiček, zato pa zmanjšala kupno moč nad vse važnega stanu, ki bo prenehal biti njen odjemalec.

Solidarnost gospodarskih stanov ni le politično geslo, temveč narodno gospodar-

ska nujnost, ki pa se pri nas mnogo premalo upošteva. Čas je, da krenemo na drugo pot in da pride po češkem vzoru tudi pri nas do ustvarjajočega sodelovanja trgovsko-industrijskih ter kmetijskih organizacij. Je sicer pri nas to nekoliko težje, ko na Češkoslovaškem, ker ni organizacija kmetijstva izvedena, ker nima naš najštevilnejši stan svojih zbornic, toda z le malo dobre volje bi se mogla premagati tudi ta težava. A premagati jo je na vsak način treba.

## Po prvem velikem uspehu

Z vso odločnostjo v boj proti privilegijem konzumov

Tri stvari tarejo predvsem našega trgovca. To so karteli, konzumi in krošnjariji. To so ona tri zla, ki s svojo nelojalno konkurenco ubijajo tudi najbolj marljivega in najbolj sposobnega trgovca. Leta in leta se je zato trgovstvo solidarno in neumorno borilo proti tem trem zlom, a leta in leta je bil vsak pravi uspeh nemogoč. Konzumi so rasti in še rastejo ko gobe po dežju, karteli vedno bolj navijajo trgovce in konzumente in krošnjariji ter tuji potniki so preplavili deželo, da je bil trgovec brez posla. Nič ni pomagalo, če so trgovci tudi sami prevzeli naloge uradov in sami prijavljali vse one, ki so protipostavno krošnjariji po hišah in prodajali za drag denar manjvredno blago ter s tem sleparili prebivalstvo, vse te prijave so ostale skoraj vedno brez učinka in trgovec je moral prenašati na vso svojo škodo in vse svoje delo še zasmeh.

Vsaj tega zasmeha ne bo sedaj več! Kakor smo že sporočili v prejšnjih številkih, je banska uprava izdala stroge okrožnice na vse urade, da morajo energično pobijati vse protipostavno krošnjarijenje. In da se ne bi mogel nihče izgovarjati, da ne ve, katero krošnjarstvo je dovoljeno in katero prepovedano, je banska uprava tudi jasno navedla vse glavne predpise o krošnjarstvu. Nobene nejasnosti ni sedaj več in vsaka orožniška postaja, vsak obrtni referent, vsak policijski stražnik ve sedaj, da je njegova dolžnost, da mora pobijati nedovoljeno krošnjarstvo. Če bi po obeh okrožnicah banske uprave še kje obstojalo krošnjarstvo, potem je jasno, da more to biti le, ker kakšen urad ne izpolnjuje svoje uradne dolžnosti. Zato v bodoče ne zado- stuje več, da se prijavi oni, ki protipostavno krošnjari, temveč tudi oni, ki trpi to protipostavno krošnjarijenje, ki ne izvrši tega, kar mu nalaga banska uprava v svojih okrožnicah.

Z obema okrožnicama banske uprave je trgovstvo glede krošnjarstva doseglo to, kar je leta in leta zahtevalo. Z zadoščenjem in tudi z zahvalo konstatiramo ta uspeh, ker vsaj krošnjarske nadloge mora biti konec. Vsi trgovci brez izjeme pa naj skrbijo, da bo ta uspeh tudi v celoti izrabljen in da bo takoj v kali zatrt vsak poizkus, da bi se krošnjarstvo na kakršenkoli način pod drugimi oblikami zopet kako vtihotapilo. Krošnjarstvo mora izgniti, ker tako zahteva zakon in naloga trgovcev je, da se ta volja zakona tudi povsod upošteva.

Ta veliki uspeh pa naj bo trgovstvu tudi vzpodbuda, da se s še večjo energijo loti dela za odpravo privilegijev konzumov in škodljivega delovanja kartelov. Zlasti pa so sedaj na vrsti privilegiji konzumov, ki morajo pasti in katerih mora biti prav tako konec, kakor je konec krošnjarstva.

Sistematično in z vso doslednostjo je treba še stopnjevat sedanji boj proti privilegijem konzumov in nabavljalnih zadrug. Ne gre, da uživajo zadruge s stonilijonskim prometom davčne in taksne olajšave, ne gre, da uživajo zadruge v času, ko naš izvoz trpi vsled prevelikih železniških prevoznin, 50% popust na železnice. Ne gre, da v času, ko se zvišuje zgradarina in s tem podražujejo trgovski lokali, imajo zadruge brezplačne lokale v državnih poslopih. Ne gre, da se vsled teli-

privilegijev izplačujejo članom vodstva zadruge številne in visoke sejnine, trgovci pa morajo za plačilo davkov načenjati svoje zadnje rezerve. Teh neenakosti mora biti konec, ker je drugače tudi konec vsake davčne morale, ki ne more sloneti na nobenem drugem načelu, kakor da so davčna bremena za vse enaka, kakor je že to povdaril finančni direktor v svojem razglasu.

Vseskozi pravičen in utemeljen je zato boj proti privilegijem konzumov in nabavljalnih zadrug in zato mora trgovstvo v tem boju tudi zmagati. Če interes državne blagajne same zahteva, da trgovstvo v tem boju zmagaja, ker ne gre, da pri tako nepetem davčnem vijaku uživajo podjetja s stonilijonskim prometom velikanske privilegije.

Tem preje in tem bolj gotovo pa bo trgovstvo doseglo zmago, če se bo z vso močjo oprijelo svojih organizacij in svoje- ga glasila. Najsi so se posamezni trgovci še tako prizadevali, da zatro krošnjarstvo, vendar še danes ne bi bilo pravega uspeha, če se ne bi tako krepko borila proti tej nadlogi trgovska združenja, zlasti pa Zveza trgovskih združenj. Njenemu delu in krepki podpori Zbornice za TOI se je predvsem zahvaliti, da je krošnjarstvo padlo. Samo zasluga trgovskih združenj in zlasti Zveze vseh teh združenj pa bo tudi, če bodo padli privilegiji konzumov in nabavljalnih zadrug.

Boj proti tem privilegijem bo še težji, kakor je bil boj proti krošnjarstvu. V boju proti krošnjarstvu je bilo treba na vse zadnje doseči le to, da se že izdani predpisi izpolnjujejo, sedaj pa bo treba doseči, da se spremene zakoni, ki dovoljujejo te privilegije. A ne samo to. Krošnjariji so bili neprimerno slabotnejši od konzumov in zlasti od nabavljalnih zadrug, ki so postale že prava velepodjetja. Vrh vsega pa se ta velepodjetja še uspešno skrivajo za zadržno mislijo. Zasluge čistih in pravih zadrug postavljajo kot ščit pred svoje privilegije in z neverjetno spretnostjo skušajo vsak napad proti njih privilegijem predstaviti kot napad proti zadržništvu. Ta maneuver od privilegijev živčnih konzumov in zadrug je mogoče razgaliti in onemogočiti le s tiskom in s prosvetnim delom. In zato je uspeh boja proti privilegijem konzumov in nabavljalnih zadrug odvisen od moči in razširjenosti tiska, ki je v rokah trgovstva.

A tudi od moči in veljave trgovskih združenj in osrednje reprezentance vsega trgovstva Zveze trgovskih združenj. Kdor torej hoče, da padejo privilegiji konzumov, ta mora delati za svoje stanovske organizacije, ta mora gledati na to, da se vse organizacije združijo v eni centrali, da so vsa trgovska združenja združena v svoji Zvezi. Samo ta pot vodi k uspehu in samo na ta način je mogoče odpraviti privilegije.

Po zmagi nad protipostavnim krošnjarstvom pride na vrsto boj proti krivičnim in neutemeljenim privilegijem konzumov in nabavljalnih zadrug. Složno kot en mož mora voditi trgovstvo ta boj, strniti vse svoje sile v eni organizaciji in potem bo tudi ta težavni boj izvojevan z zmago. Vsi brez izjeme na delo za to zmago!

## III. seja predsedstva Zveze trgovskih združenj Dravske banovine

bo v četrtek, 19. oktobra 1933, ob 10. uri dopoldne v sejni dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Razprava o novem volilnem redu za Zbornico za TOI v Ljubljani.
3. Razprava o izpremembi pravil združenj.
4. Razprava o pripravljanih delih za osnivanje Trgovske bolniške blagajne.
5. Predlogi združenj.
6. Raznoterosti in slučajnosti.

Predsednik:

Tajnik:

Josip J. Kavčič s. r.

Igo Kaiser s. r.

## Bolgarske gospodarske težave

Vsled padanja žitnih in tobačnih cen je začela Bolgarska že pred nekaj leti zamenjavati po načrtu žitno produkcijo s produkcijo industrijskih in drugih rastlin. Inicijativo za spremembo produkcije dajejo državni uradi, ki tudi kontrolirajo, kako se sprememba izvaja. Tako se je v južni Bolgarski proizvodnja bombaža podvojila v primeri s prejšnjim letom. Nadalje se je povečala gojitev krompirja, ker ga je primanjkovalo celo za domači trg.

Da razvije domačo produkcijo bombaža, ne daje Narodna banka nobenih deviz bombaznim predilecem za uvoz bombaža. Vsled tega se je posrečilo Zemljoradniški banki, da je sklenila ugodne pogodbe s domačimi predilnicami, da jim ona dobavlja domači bombaž. Še vedno pa primanjkuje domačega bombaža in tako je morala domača predilnica »Tekstil« v Varni ustavititi delo in je bilo zato 1600 delavcev ob zaslužek.

Zelo je dvignila Bolgarska tudi vinogradarstvo. Računa se, da bo letos izvozila Bolgarska 2000 vagonov grozdja v vrednosti 100 milijonov levov. Nekateri mislijo celo, da bo izvoz dvakrat večji. Lansko leto je Bolgarska izvozila samo nekaj nad 1200 vagonov.

Velike težave ima Bolgarska z izvozom tobaka. Zaloga bolgarskega tobaka znašajo okoli 40 milijonov kilogramov. Sedaj se pogaja Bolgarska z Nemčijo, da bi ji dobavljala skozi šest let tobak, Nemčija pa bi dobavljala bolgarskim železnicam potrebni strojni material. V vsem bi znašala vrednost nemških dobav bolgarskim železnicam več ko 62 milijonov mark. Do soglasja pa še ni prišlo, ker se Bolgari branijo, da bi za te dobave plačevali kakšnih obrestí.

## Važna anketa za pospeševanje lanarstva

Na pobudo Zveze industrijev in zainteresiranih tvornic je sklicala banska uprava anketo interesirancev, kako dvigniti lanarstvo v Dravski banovini. Anketa je bila dne 9. t. m. v prostorih Kmetijske družbe ter so se je udeležili tudi zastopniki naših prvih tvrdk, ki uporabljajo lan in lanena semena za svoje proizvode. Tako so bile zastopane tvrdke Medič, Zabret in dr., Kranj, Horvat in dr. Ljubljana, Sinkovec, Celje, zastopani pa sta bili tudi Zbornica za TOI in Zveza industrijev. Na anketi se je ugotovilo, da se uvaža letno 600 vagonov lanu iz tujine, največ iz Argentine. Zato bi bilo potrebno, da se ustanovi posebna komisija za pospeševanje gojitve lanu. Da bi se zopet prideloval lan v večjih količinah, naj bi se izdala posebna brošura o pridelovanju in predelovanju lanu, obenem pa naj bi se tudi s poizkusi dognalo, kje naj bi se lan najuspešneje prideloval in katere vrste. V tej komisiji naj bi tudi sodelovali trgovski krogi in industrija, da bi vsi krogi sodelovali pri pospeševanju lanarstva. Nujno potrebno bi nadalje bilo, da se ustanovi v državi predilnica lanu.

## Obdačevanje latentnih rezerv

Spomenica vseh naših važnejših gospodarskih organizacij

Z ozirom na razpis finančnega ministra, da je treba obdačiti tudi vse latentne rezerve in pasivne obresti podjetij, so sklicale vse naše važnejše gospodarske korporacije v dne 21. in 22. septembra v Beograd konferenco, katere so se med drugim udeležile tudi Zbornica za TOI v Ljubljani, Zveza industrijcev v Ljubljani, Društvo denarnih zavodov v Ljubljani itd. Na tej konferenci je bila sprejeta zelo obširna spomenica, iz katere povzemamo:

Z razpisom z dne 2. septembra t. l. (ki smo ga mi že objavili, Op. ur.) se še po-ostrejuje fiskalne metode davčne uprave.

Čeprav se more ta fiskalizem razložiti s težkim stanjem drž. financ, vendar pa baš v njihovem interesu ne sme iti tako daleč. Uporaba tega razpisa bi pomenila zlasti v sedanjih težkih prilikah in z ozirom na višino davčnih bremen uničevanje zadnjih **železnih rezerv** relativno majhnega števila podjetij, ki so še ohranila svojo odporno moč in ki pomenijo danes glavne stebre našega mestnega gospodarstva.

Izraz in pojem »latentne rezerve« spada v **gospodarsko kategorijo**. V gospodarskem smislu pomenijo latentne rezerve nabiranje in utrjevanje premoženja podjetja s ciljem, da se poveča odporna moč podjetja za vse mogoče spremembe v njegovem delu in njegovi prosperiteti. Te rezerve se ne delajo zato, da bi se izkazovale, temveč da ostanejo latentne in da pridejo v javnost samo takrat, ko je treba, da izpolnijo svojo končno svrhu.

Poleg tega pa je treba poudariti, da **latentne rezerve ne nastajajo samo po volji lastnika, temveč tudi po odredbah državne oblasti**, kakor se je to zgodilo pri nas, ko se je izvršila sprememba krone v dinar. Z zakonsko odredbo so se takrat vse kronske vrednote, zlasti one, ki so bile storjene na zlati podlagi pred vojno, spremenile v dinarske vrednote s četrtino njih številčne vrednosti. Tako na primer je gozd, nabavljen pred vojno za vrednost enega milijona kron, dobil po zakonski odredbi samo vrednost 250.000 Din. Razume se, da se v tej postavki nahaja velika latentna rezerva, ki je ni bilo treba izkazati niti po enem predpisu niti se je mogla obdačiti. Na takšen način so nastale tudi rezerve, ki so jih diktirale tečajne razlike, katerim je bil izpostavljen naš dinar.

Po tej dolgi dobi gospodarskih katastrof ne predstavljajo tako imenovane latentne rezerve **nobene ogromne vrednosti** več. Majhno je število podjetij, katerim se je posrečilo, da so ohranila v tem rezervoarju svoje življenjske sposobnosti skromne ostanke. Pa še te rezerve imajo večinoma **le fiktivno vrednost**. One so pogosto samo začasni, samo računski korektiv fiktivnosti najvažnejših aktivnih postavk bilance. Omenili bi samo to-le:

Tako k postavkama: »papirje« in »dolžnik«. Podjetja, ki so smatrala za svojo dolžnost, da nalože razpoložljivo glavnico v domače papirje, v prvi vrsti državne, bi bila vsled padca teh papirjev izgubila iz evidence davčnih zavezancev, če ne bi imela takozvanih latentnih rezerv.

V pogledu dejanske vrednosti postavke »dolžniki« vlada že leta **popolna negotovost**. Ta negotovost se neprenehoma potencira ne samo vsled razvoja krize, temveč tudi vsled **aktivnih poseganj oblasti**. Zakon o zaščiti kmeta in na njegovi osnovi izdane uredbe so ustvarile **negotovost o realni vrednosti te postavke** v knjigah in bilancah vseh podjetij, ki pretežno, bodisi posredno bodisi neposredno delajo z gospodarskimi stanovci, ki uživajo zakonsko zaščito in ki tvorijo pretežni del prebivalstva države. Tako je gros terjatev dvomljiv ter bi očiščenje postavke »dolžniki« v smislu predpisov trgovskega prava (ocena po dejanski vrednosti) pomenilo likvidacijo našega mestnega gospodarstva.

**Vrednost nepremičnin, strojev in drugih investicij industrijskih podjetij** se splošno manjša kar avtomatično, če podjetje trajno zmanjša obrat in znižana je na minimum, če podjetje delo ustavi.

Izkazovanje latentnih rezerv z namenom njih obdačenja, a to pomeni njih deklariranje kot sestavnega dela premoženja z natančno določeno vrednostjo, mora po predpisih trgovskega prava nujno izzvati tudi očiščenje bilančnih aktiv, kar pa more pomeniti le zmanjševanje njihove vrednosti, ker perhorescira trgovsko pravo vsako olepševanje bilanc.

V tem primeru bi se pokazalo, da so morebiti pri večini podjetij latentna zmanjševanja njihovih aktiv (latentne iz-

gube) mnogo večja ko pa njih latentne rezerve.

Vprašanje je, če je država oškodovana z ustvarjanjem tako zvanih latentnosti, kajti, dokler one pomenijo samo notranjo vrednost podjetja, ne more biti niti govora o oškodovanju države, temveč nasprotno, te rezerve krepke davčno moč podjetja in njih pravilna uporaba prinaša državi tudi pripadajočo korist. Razume se samo po sebi, da nihče ne bo zagovarjal nepravilne uporabe latentnih rezerv in najsi bi se zgodila ta v katerikoli obliki, zlasti pa ne, če bi se tkzv. latentne rezerve po-egnile iz premoženja podjetja brez plačila odpadajočih davkov. Zato ne more biti govora o davčnem prestopku, dokler ne nastane popolna ali delna davčna utaja. Takšna utaja pa more nastati samo, kadar se **latentne rezerve realizirajo**. Dokler pa se latentne rezerve ne realizirajo, ne more biti govora o davčni utaji in zato tudi ne o oškodovanju interesov državne blagajne.

Vsiljuje se vprašanje, če je sploh s **fiskalnega stališča upravičeno in priporočljivo**, da se tako zvane latentne rezerve, ki so nastale z voljo podjetja ali po zahtevi zakonskih odredb obravnavajo davčno kot dejanski dobički.

Če bi davčna politika tako postopala, bi morebiti trenutno dosegla večje dohodke, toda oslabil bi **gospodarsko moč podjetja** in mu odvzela odporno moč za primer spremembe gospodarskih razmer, ki so zlasti v današnjih časih tako pogoste in tako dalekosežne.

Mnogim podjetjem bi se odvzela sploh vsaka možnost nadaljnjega dela in obstoja, ker so se v zadnjih letih plačevali davki samo vsled teh tako zvanih latentnih rezerv.

Zlasti opozarjamo na to, da bi v primeru uporabe razpisa finančnega ministra z dne 2. septembra 1933 dobila **samoupravna telesa še znatno večje vsote ko pa država** (v Dravski banovini znaša samo banovinski prirez dejansko 110 odstotkov). Ta dohodek bi dobila čisto nepričakovano, izven proračunskih dohodkov in potreb, v bodočih letih pa bi bil efekt ta, da bi ostala brez vsakega dohodka iz prireza baš onih podjetij, ki so pogosto krila največji del dotičnega samoupravnega telesa (ko na pr. vaških občin).

Z ozirom na eminentno važnost, da se podjetja, ki so zavezana na javno polaganje računov kot važni davčni objekti in subjekti ohranijo, da morejo prebrstiti leta **slabe konjunktore in krize**, so vse države omogočale in omogočajo davka prosto ustvarjanje latentnih rezerv.

V tem pogledu so značilne izjave, ki jih je dal v madjarskem parlamentu ob priliki debate o davčni reformi na ugovore opozicije o ustvarjanju latentnih rezerv, poročevalec večine in znani finančni strokovnjak, finančni minister Teleszky. Vse te ugovore je odklonil z razlogom, da v latentne rezerve vzete vsote niso definitivno izvzete od obdačenja, ker kadar pride v slabih letih do uporabe teh rezerv, pride realizirana vsota do **polnega obdačenja**, bodisi kot dopolnitev dividende, bodisi kot presežek dividende, ki nastaja s pokritjem izgube iz latentnih rezerv.

Takratni finančni minister je zagovarjal možnost ustvarjanja latentnih rezerv s pripombo, da so te rezerve **vzgojna šola za delničarje**, neka vrsta prisilne hranilnice, ki jo uprava družbe ustanavlja na ta način, da zadrži ves ali del dobička za suha leta, v katerih postajajo poslovne konjunktore neugodne in da more tudi v teh letih dati delničarjem enako dividendo in vrhu tega ohraniti še svojo gospodarsko stabilnost.

Načina obdačevanja takozvanih latentnih rezerv, kakor se pri nas predvideva, ne pozna niti ena davčna zakonodaja evropskih držav.

Tako imenovane latentne rezerve pomenijo — kakor smo že poudarili — del premoženja nedoločene vrednosti, ustvarjene v vrsti let, kar je dovoljeno in omogočeno po veljavnih zakonih.

Z omenjenim razpisom se torej hoče uvesti **obdačevanje premoženja**.

Stopnja, ki bi se uporabljala, bi znašala vsled izkazane fiktivne rentabilnosti in v zvezi z avtonomnimi dokladami približno 50 in tudi več odstotkov višje.

V Dravski banovini, kjer se pobirajo poleg občinskih prirezov tudi še banovinski prirezi v višini 70%, bi prišlo še nadaljnje obdačenje za »bednostni fond« v

višini nadaljnjih 45 odstotkov od državnih prirezov.

Mnenja smo, da samo te konstatacije zadostujejo za dokaz, da se takšno obdačenje ne more uvesti samo z razpisom brez posebne zakonske podlage.

Pa tudi če bi imeli zakonski predpis o obdačevanju premoženja, bi mogel ta zakon obdačiti le čisto premoženje. Toda razpis z dne 2. septembra 1933, ki hoče obdačevati latentne rezerve, sploh nima v mislih, da niso te rezerve — kakor je bilo že povedano — čisto premoženje, ker imajo svoje latentne protipostavke v določenih aktivnih postavkah bilance, katerih dejanska vrednost je nižja od bilančne. To je na primer pri terjatvah, katerih deli so dvomljivi, pri vrednosti nepremičnin, strojev in drugih investicijah industrijskega podjetja, katerih vrednost se avtomatično zmanjša, če podjetje dela v manjšem obsegu ali ki celo izgine, če podjetje sploh ne dela.

Opozarjamo zlasti na to, da bi škodljivo dejstvo tega razpisa ne zadelo samo prizadetih podjetij, temveč tudi njih delavstvo, katerega zaslužek je zvezan z delom teh podjetij.

Razpis z dne 2. septembra 1933 je poleg tega tako nejasen, da na široko odpira vrata samovoljnemu postopanju, veksacijam in kar je najhujše tudi zlorabam. Na zadnje pa tudi ne moremo zamolčati, da ustvarja ta razpis negotovost in da vsebuje njegove tendence dejansko silno poslabšanje pogojev za plasiranje tujega kapitala v naši državi ter morajo zato izzvati novo nezaupanje tujega kapitala in vse slabe posledice tega nezaupanja za naše gospodarstvo, ki tako zelo trpi za pomanjkanjem kapitala in kreditov.

*Adria prasek je boljši*

## Pomudbe-poupraševanja

Zastopnika za Jugoslavijo išče švicarska tvornica, katera izdeluje zanesljive ključavnice brez ključa, prikladne za vrata, omare, safe itd. Interesenti naj se obrnejo na Švicarski konzulat, Zagreb, Draškovičeva ulica 30.

## Trošarine prost sladkor

Kr. banska uprava razglaš:

Finančno ministrstvo je pod št. 87.011 od 7. oktobra dovolilo nabavo trošarine prostega rafiniranega sladkorja iz državnih sladkornih tovarn.

Da bi se cela akcija poenostavila, se priporoča vinogradnikom sledeči način dobave takega sladkorja:

Občinske uprave v vinorodnih okrajih naj zberejo takoj vse prijave prosilcev-vinogradnikov na skupni prošnji in sicer v 4 izvodih. En izvod ostane pri občini, trije izvodi, od teh dva s podpisami prosilcev (eden s kolkovino od 25 Din za vsakega prosilca), naj se pošljejo čimprej — a najpozneje do 16. oktobra naravnost Kmetijski družbi, zadrugi z o. z. v Ljubljani. Kmetijska družba bo te prošnje skupno predložila dravskemu finančnemu ravnateljstvu in na podlagi rešitve tega ravnateljstva naročila potrebne količine sladkorja ter jih napolila na posamezne večje postaje v vinorodnih okrajih kot »robo brez plačane trošarine, namenjeno za pojačenje sladkorne vsebine vinskih moštov«. V prisotnosti organa finančne kontrole se bo ta sladkor razdelil posameznim občinam, občine ga bodo pa dalje razdelile posameznim prosilcem. En odobren izvod seznama prosilcev prejme pristojni oddelek finančne kontrole, ki bo po svojem organu prisostvoval pri posameznih vinogradnikih dodajanju sladkorja k vinskemu moštu. Istočasno bo napravil zahtevani seznam, oziroma zapisnik o izvršenem slajenju. Sladkor, dodeljen v to svrhu, se bo namreč moral uporabiti samo in izključno za slajenje letošnjih vinskih moštov.

Kmetijska družba bo naročeni sladkor morala takoj plačati državni sladkorni tovarni; zato morajo tudi občinske uprave takoj pri razdelitvi sladkorja zbrati ves znesek za vso dobavljeno količino sladkorja in ga nemudoma poslati Kmetijski družbi. Cena sladkorju se zaenkrat še ni mogla točno določiti, znašala pa bo približno 6 do 6.50 Din. Prošnje je na vsak način odposlati najpozneje 16. oktobra Kmetijski družbi. Nobena pozneje vložena prošnja se ne bo mogla več upoštevati. Obrazci za vlaganje prošnje so se razposlali občinskim upravam po okrajnih načelnstvih.

## Po svetu

Ministrski svet je sklenil, da naroči tri lahke motorne vagone in tri težke. Lahki imajo 75 konjskih sil, prostora za 58 potnikov, tehtajo 13 ton, vozijo povprečno 70 km na uro in veljajo po 882.000. Težki imajo 225 HP, tehtajo 43 ton, vozijo z enako hitrostjo, imajo 63 sedežev in veljajo po 2.071.000 Din.

Predsednik bolgarske vlade Mušanov je izjavil, da se je vsled nedavnega sestanka kralja Aleksandra in Borisa zelo zboljšalo razmerje med Jugoslavijo in Bolgarsko. Vzhodni pakt o nenapadanju Bolgarska ne bo podpisala in prav tako ne more podpisati pogodbe, kakršna je grško-turški pakt.

Titulescu je iz Varšave prišel v Beograd, kjer se je za kratek čas ustavil. Nato je odpotoval v Sofijo in nato v Ankaru, kjer podpiše prijateljsko in nenapadno pogodbo s Turčijo. Iz Ankare odpotuje v Atene in nato v Zenevo.

Titulescu je imel v Sofiji daljše razgovore s predsednikom bolgarske vlade in raznimi drugimi vodilnimi politikami. Sprejet je bil tudi v avdienci pri kralju. Bolgarski tisk njegov obisk toplo komentira in pravi, da imajo bolgarski in rumunski diplomati isto nalogo, katero so rešili grški in turški diplomati, pa čeprav sta si bili Turčija in Grčija v vojni sovražnici.

Po pogrebu žrtve napada makedonstvujuših je prišlo v Bukarešti do obžalovanja vršnih demonstracij pred bolgarskim poslaništvom. Namen teh demonstracij je bil prepričati zблиžanje Rumunije in Bolgarske in je zato tako bolgarski ko rumunski tisk te demonstracije krepko obsodil.

V razorožitvenem vprašanju je prišlo do jasnosti in je Nemčija popolnoma osamljena, da nemški listi že govore o novem Versaju. Zapadne velesile so pripravljene tudi s sankcijami prepričati zopetno nemško oborožitev. Stališču zapadnih velesil se je pridružila tudi Italija.

Angleška vlada je docela odobrila Baldwinovo stališče v razorožitvenem vprašanju. Anglija je proti vsakemu povečanju nemškega oboroževanja, je za kontrolo in se zaveda vseh obveznosti, katere ji nalaga locarnska pogodba.

V manjšinskem vprašanju je ostala Nemčija docela osamljena in je celo Italija glasovala proti Nemčiji in za resolucijo, da se tudi Židom priznajo pravice manjšine.

Belgijska vlada je imela pod predstvom kralja sejo, na kateri je soglasno sklenila, da predloži parlamentu zakon o povečanju obrambne moči Belgije.

Zita je pričela v Rimu živahno akcijo, da bi se v Avstriji obnovila habsburška monarhija.

Nasprotja med hajmwerovci in Dollfussov vlado so izravnanja in je vsa hajmwer vstopila v patriotsko fronto, nakar je imenoval Dollfuss kneza Starhemberga za svojega namestnika v patriotski fronti.

Francoska vlada baje namerava pričeti pogajanja z Vatikanom za sklenitev konkordata.

Argentina, Brazilija, Chile in Urugvaj so podpisale medsebojni pakt o nenapadanju.

V japonskem zun. ministrstvu izjavljajo, da je verjetna prekinitev diplomatskih odnošajev med Japonsko in sovjetsko Rusijo.

V ameriškem parlamentu prevladuje mnenje, da se dovoli Filipinom svoboda, ker je nemogoče to preodaljeno otočje ubraniti pred napadi.

Več najuglednejših mongolskih knezov je prišlo v Tokio, kjer so zahtevali, da se Mongolska združi z mandžursko državo.

Italijansko skladišče smodnika je blizu Modene zletelo v zrak. Enega delavca in delavko je raztrgalo na kose, več delavcev pa je bilo nevarno ranjenih.

Stratosferna raketa, ki jo je pripravljala inž. Tiling, je v njegovem kabinetu eksplozirala. On, njegova tajnica in asistent so bili ubiti.

Veliko ameriško potniško letalo se je na progi New York—Chicago ponesrečilo. Štirje potniki in 3 člani posadke so bili ubiti.

Pri južnoitalijanski avtomobilski tekmi je zavozil Švicar Grosch v ljudi. 4 so bili ubiti, cela vrsta pa ranjenih. Nekega drugega tekmovalca pa je zadel v glavo os mimočdočega voza, da je bil na mestu mrtev.

Slaviafilm, d. d. v Pragi izkazuje za leto 1932/33 266.428 Kč čistega dobička in bo znašala dividenda 7%, lani le 4%.

## Denarstvo

### SPREMENBA KOTIRANJA DOLARSKIH PAPIRJEV

Zadnje dneve so porasli na vseh jugoslovanskih borzah tečaj dolarskih posojil za 3 do 4 točke. Ta dvig ni posledica neke okrepitve dolarskih papirjev, temveč novega načina kotiranja ameriških dolarskih papirjev. Po sklepu finančnega ministra so namreč doslej notirale obveznice dolarskih posojil na naših borzah v odstotkih nominalne vrednosti, preračunane v dinarje in sicer na podlagi stare paritete, to je 56.778 Din za dolar. Danes pa velja dolar s premijo (28.5%) vred dejansko 48.40 Din in po tem tečaju se tudi izplačuje kuponi dolarskih papirjev. Da se ta razlika odpravi, je odločil finančni minister, da se tudi za preračunavanje dolarskega nominala v dinarje uporablja povprečni dnevni tečaj dolarja s premijo. Zaradi tega so se vsi tečaji ameriških posojil na naših borzah dvignili in tako se je trgovalo 7% Blairovo posojilo v Zagrebu po 33 in 33.50, dočim je preje notiralo 28.1%. Nominalna vrednost obveznice za 1000 dolarjev znaša po sedanjem tečaju 48.400 Din, njena dejanska pa le 15.972, kar odgovarja 33%, kolikor sedaj notirajo te obveznice. Preje pa so notirale 28%, ker je znašala nominalna vrednost obveznic po stari pariteti 56.778 Din ali 28% z ozirom na dejansko vrednost v višini 15.972 Din.

### 2500 MILIJONOV ZAMRZLIH KREDITOV HOČE MOBILIZIRATI ROOSEVELT

Da poveča kupno moč prebivalstva, namerava Roosevelt mobilizirati za 2500 milijonov dolarjev pri bankah zamrzlih vlog. Refico (Reconstruction Finance Corp.) bo deponirala 1500 milijonov dolarjev za banko ali družbo, ki prevzame upravo zamrzlih vlog in ki takoj izplača vlagateljem na zahtevo do 50% njihovih vlog. Ta načrt bo najbrže izvedel finančni svetovalec vlade Bruere.

Po zadnjem izkazu nemške Državne banke se je njena zlata in devizna podloga dvignila za 1.7 na 408.9 milijonov mark. Obtok bankovcev je znašal 5527 milijonov mark, zakonito kritje se je dvignilo od 11.2 na 11.8%.

Tečaj italijanskih državnih posojil se je v zadnjem času znatno zboljšal. Od konca leta 1932. se je tečaj 5 odstotnih združenih posojil zvišal od 86.60 na 95.30%, 3 in pol odstotne rente pa od 80 na 91.20. Italijanska vlada razmišlja vsled tega o možnosti konverzije teh posojil.

Po najnovšem izkazu Švicarske banke se je njena zlata podloga povečala za 12.4, njena devizna pa za 5.05 milijonov šv. frankov. Zlato in devizno kritje je s tem naraslo na 94.3%.

## Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

### tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Seleburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

## Mednarodni borzni indeks

Na velikih svetovnih borzah prevladuje še vedno mlačna tendenca. Le v Londonu in Stockholmu so tečaji nekoliko napredovali ter v še večji meri v New Yorku, drugod pa so povsod tečaji nazadovali, kakor se vidi iz teh števil:

Koncem	16. 9.	23. 9.	30. 9.	7. 10.
1927 = 100%		1933		
London	69.1	68.6	70.1	70.6
Pariz	65.7	63.1	63.7	61.6
New York	62.4	60.6	56.8	58.7
Berlin	26.1	26.2	26.4	25.7
Praga	57.3	56.6	56.2	54.3
Dunaj	31.7	31.1	31.1	28.2
Bruselj	32.1	31.1	31.6	30.3
Amsterdam	33.9	31.6	31.7	31.4
Stockholm	10.9	10.8	10.7	10.9
Curih	47.7	46.6	46.8	45.4

Mednarodni borzni indeks je še nadalje nazadoval in sicer od 42.5 na 41.7%. Samo v septembru je padel za 6.75%.

### 1257 MILIJONOV KČ ZA INVESTICIJE

Od češkoslovaškega investicijskega posojila je bilo doslej nakazanih 1257 milijonov, in sicer za: ceste 412, drž. železnice 306, samoupravna telesa 266, civilno letališče Rusin 110, vodne regulacije 63, pošto 48, drž. gozdove 16, državne zgradbe 13, sportni stadion 12 in za dogotovitve Czerinove palače 6 milijonov Kč.

## Pred gostilničarskim kongresom v Beogradu

Na dnevnem redu je poleg drugih važnih vprašanj sprememba trošarinskega zakona

Na ustanovni skupščini centralne organizacije jugoslov. gostilničarskih združenj, ki je bila v dneh 26., 27. in 28. septembra v Beogradu, je bilo sklenjeno, da bo dne 25. oktobra t. l. v Beogradu kongres gostilničarjev iz vse države. K novi centralni zvezi je načelno pristopila tudi »Zveza združenj gostilničarskih obrtov Dravske banovine v Ljubljani«, o njenem definitivnem pristopu pa bo odločal letošnji občni zbor, ki bo najbrže šele v mesecu januarju leta 1934. v Mariboru.

V Beogradu je že obstojala neka centralna organizacija gostilničarskih zadrug, ki pa ni ustrezala potrebam gostilničarjev, temveč so jo zlorabljali neki njeni funkcionarji le v svoje osebne koristi. Energičnemu nastopu slovenskih gostilničarjev se je zahvaliti, da se je ta škodljiva osrednja organizacija razbila in se ustanovila s sodelovanjem strokovnjakov iz vse države nova centralna zveza. Ze po sestavi svoje ga vodstva jamči ta za uspeh, prav tako pa tudi po novih zvezinih pravilih, ki jih je izdelal ravnatelj ljubljanske zveze Anton Petelin. Razveseljivo je nadalje, da je njen predsednik znana osebnost, ki ima v Beogradu velik vpliv in odlične zveze z vsemi odločujočimi krogi.

Z ustanovitvijo centralne organizacije je bilo treba hiteti med drugim tudi zato, ker je to zlasti želel finančni minister, ki bi rad dobil v močni gostilničarski organizaciji krepko oporo pri težavnem reševanju trošarinskega vprašanja, ki pride na dnevni red že pri jesenskem zasedanju narodne skupščine. Na odločujočem mestu je bilo že zagotovljeno, da se bodo trošarinski predpisi temeljito spremenili v korist gostilničarskega stanu, ker bo s tem tudi država prišla do obilnejših prejemkov. Kako se bo izvršila sprememba trošarinskega zakona sicer še ni čisto določeno, vendar pa je jasno, da bo sprememba v veliki meri odvisna od tega, kako bodo znale posamezne skupine interesentov braniti svoje stališče. Kongres vinogradnikov v Beogradu z dne 8. t. m. je že pokazal, da se drugi stanovi dobro pripravljajo, da se trošarinski zakon spremeni po njih ukusu. Potrebno je zato, da tudi gostilničarji s čim mnogoštevilnejšo udeležbo na svojem

beograjskem kongresu pokažejo, da hočejo braniti svoje interese. Le na ta način bodo upoštewane njih zahteve.

Beograjskega kongresa se bo udeležilo po dosedanjih prijavah nad 5.000 gostilničarjev, hotelirjev in kavarnarjev iz vse države. Da gostilničarji iz Dravske banovine ne bodo zaostajali za svojimi tovariši iz drugih banovin, je gotovo, saj bo vozil celo poseben brzovlak iz Slovenije v Beograd. Udeležba naših predstavnikov gostilničarskega stanu na kongresu bo torej nad vse častna. Da pa je potrebna, se vidi že iz tega, ker bodo kongresu prisostvovali odposlanci vseh ministrstev, predvsem finančnega, trgovskega in socialno-političnega, dalje predstavniki različnih gospodarskih korporacij. Kakor že rečeno, pa bo tedaj razpravljala o najvažnejšem sodobnem gostilničarskem vprašanju tudi narodna skupščina.

S sporedom dnevnega reda kongresa se je bavila pred dnevi na svoji prvi seji tudi že osrednja uprava v Beogradu, ki je sestavila ta zelo stvarni dnevni red:

1. **Sprememba trošarinskega zakona** (poročja predsednik zveze gostilničarjev za Drinsko banovino Avakun Perišić);
2. **Sprememba obrtnega zakona** (poročja Anton Petelin, ravnatelj ljubljanske zveze);
3. **Avtorsko pravo in avtorske tantijeme** (poročja Mihajlo Nikolić, predsednik centralne zveze v Beogradu);
4. **Davki s posebnim ozirom na pridobitno in zgradarino** (poročja Ivan Petković, tajnik zveze za Zetsko banovino);
5. **Državne, samoupravne in oblastne takse** (poročja Vidosav Papić, tajnik zveze za Savsko banovino);
6. **Hotelirstvo in turizem** (poročja Teodor Kaufmann, predsednik zveze za Savsko banovino);
7. **Socialno zavarovanje in službeni odnosi pomožnega osebja** (poročja Vladimir Bogdanović, predsednik zveze za Vardarsko banovino in predsednik Zbornice za TOI v Skoplju);
8. **Sušmarstvo in druge ovire v gostilničarskem obrtu**, o čemer bo poročal Ivan Petković iz Dubrovnika.

Kakor je videti, je dnevni red kongresa res izredno pester in važen ter je zato upati, da bo rodil take uspehe, ki ne bodo le v korist naših gostilničarjev, temveč vsega našega gospodarstva.

## Finančne težave Rumunije

Svetovalec rumunske Narodne banke Auboin je v svojem poročilu navedel, da se finančni položaj Rumunije nikakor ni poslabšal v tej meri, da bi bila upravičena uvedba transfernega moratorija. Na to poročilo je zelo ostro odgovoril rumunski finančni minister, ki je po vrsti skušal ovreči vse trditve Auboina. Tako izjavlja finančni minister Madgearu, da znaša državni proračunski primanjkljaj Rumunije ne 3.500 milijonov lejev, kakor je izračunal Auboin, temveč celih 7.300 milijonov. V tekočem letu bo znašal ta primanjkljaj 4000 milijonov, ne pa le eno milijardo, kakor trdi Auboin. Finančni položaj Rumunije je po besedah finančnega ministra tem težji, ker se je narodni dohodek znižal na 5.700 lejev na prebivalca, a od tega dohodka je treba plačati 1.300 lejev za davke. Pri tako majhnem dohodku je pač jasno, da je čisto nemogoče tudi samo obrestovati ogromni dolg v višini 83 milijard lejev.

Finančni minister pravi zato, da more Rumunija zahtevati tujih upnikov po odpravi transfernega moratorija zadostiti le v neznatni meri, da se bo namreč v drugi polovici tekočega proračunskega leta 20% zapadlih plačil moglo plačati v devizah, dočim se bo moralo ostalih 80% terjatev naložiti v 4 odstotnih blagajniških bonih, ki jih bo izdala amortizacijska blagajna in ki jih bo izplačala v dveh polletnih obrokih do leta 1936/37. Do tedaj pa se more s temi boni kupčevati v Rumuniji in tudi nakupiti nepremičnine. Finančni minister Madgearu je izjavil, da je to zadnja beseda Rumunije.

Sicer pa se Rumunija pošteno trudi, da z blagovnim izvozom plača vse svoje obveznosti. Vsled padajočega izvoza pa zadeva to prizadevanje rumunske vlade na velike težkoče. Tako se je zmanjšal izvoz v prvih sedmih mesecih tega leta v primeri z izvozom v istem času lani od 8805 na 7769 milijonov lejev ali za 1086 milijonov. Uvoz pa se je povečal, namreč od 6337 na

6964 milijonov. Izvozni presežek je znašal lani še 2400 milijonov, letos pa le 800 ali za 1800 milijonov manj. Kljub temu pa se je Rumuniji posrečilo, da je sklenila že več kompenzacijskih pogodb z drugimi državami, tako s Poljsko, Francijo, Belgijo in sedaj pripravlja enako pogodbo tudi s Češkoslovaško.

Več uspeha pa ima Rumunija pri dvigu svoje rudarske produkcije. Tako se je dvignila produkcija bakra od 175 kg v letu 1931. na 109.438 kg v letu 1932. Produkcija nafte se je dvignila na 7339 milijonov ton v primeri s 6756 milijoni ton v letu 1931. Produkcija zemeljskih plinov je narasla od 1383 na 1456 milijonov kubičnih metrov. Zelo se je dvignila tudi produkcija zlata in srebra, in sicer prva za 16.2, druga pa celo za 63.4 odstotka.

Da pa tudi zboljša svojo kmetijsko produkcijo in olajša trgovino z žitom, je sklenila rumunska vlada, da zgradi v pristaniščih 34 žitnih silosov, od katerih bo vsak imel od 200 do 300 vagonov kapacitete.

Za zboljšanje domače industrijske delavnosti je Rumunija zelo poostrišla pogoje za udeležbo tujih tvrdk pri javnih dobavah.

Vse to kaže, da se Rumunija krepko trudi, da zboljša svoje gospodarstvo in da se reši iz sedanje gospodarske stiske.



## Naš pravi domači izdelek

### Posledice avtarkije za češkoslovaško kmetijstvo

V letih gospodarske krize je nastal v češkoslovaški kmetijski proizvodnji popoln preobrat. V normalnih časih je bila češkoslovaška kmetijska proizvodnja v veliki meri navezana na izvoz. Tako je Češkoslovaška bila znana po svojem izvozu sladkorja, hmelja, špirta in drugih proizvodov. Vsled avtarkije, ki je zavladala v drugih deželah, pa je ta izvoz nazadoval in mesto dveh tretjin svojega sladkorja more Češkoslovaška pri zmanjšani produkciji izvoziti le še eno tretjino. Vsled tega je postala potreba, da Češkoslovaška spremeni svojo kmetijsko proizvodnjo. To se je tudi zgodilo. Hmeljske njive in repna polja so se spremenila v pšenična in padla je potreba uvoza žit, ki jih je prej Češkoslovaška uvažala. Tudi v živinoreji se opaža isti pojav. Govedoreja se je razvila že v tej meri, da Češkoslovaška sploh več ne potrebuje tuje živine. Tudi svinjereja se je tako razvila, da uvažuje Češkoslovaška samo še pršutarje. Lansko leto je Češkoslovaška uvozila še 1000 vagonov jaje, lani jih je le še 800, a letos verjetno ne bo dosežena niti ta količina, ker je Češkoslovaška v prvih osmih mesecih uvozila le 400 vagonov jaje.

Ta avtarkični razvoj češkoslovaškega kmetijstva ima za češkoslovaško industrijo to neugodno posledico, da se je vsled nje zmanjšal tudi izvoz industrijskih izdelkov.

## Električno podjetje

### Ivan Mihelčič,

Ljubljana, Borštников trg 1, telefon 27-04, izvršuje vsakovrstne električne instalacije. Vsa pripadajoča svetila in žarnice za električne instalacije in zvonila, kakor ostali elektrotehnični material dobite po zmernih cenah.

## Adria prašek je boljši

### NAD 3 MILIJARDE REFIKO-KREDITOV

Do konca septembra je Izdala Reconstruction Finance Corp. za 3097 milijonov dolarjev kreditov, od katerih je bilo 879 milijonov vrnjenih. Banke, trusti in železnice so dobile 2273 milijonov posojil, od katerih so vrnili 841 milijonov dolarjev. Za žetvena dela je bilo izdanih 121 milijonov, za pomožna posojila pa 450 milijonov dolarjev.

**'KVERTA'**  
D. Z. O. Z.  
LJUBLJANA  
Karlovska c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

**KLISARNE**  
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše

**KLISARNA ST-DEU**  
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13



Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Fi 234/33 — Rg B III 1/4.

Sedež: Maribor.  
Besedilo: »Atama, tekstilna tvornica, družba z omejeno zavezo.«  
Obratni predmet: Proizvajanje in razpečavanje tekstilnih sirovin in njih izdelkov.

Višina osnovne in vplačane glavnice: Din 250.000.—

Poslovodja: Bujatti Evgen, industrijalec v Mariboru, Aškerčeva ulica št. 9.  
Za namestovanje upravičen: poslovodja.

Okrožno kot trg. sodišče v Mariboru, dne 29. septembra 1933.

Opr. št. Fi 254/33 — Rg C II 100/2.

Sedež: Valta vas.  
Besedilo: Kokalj & drug, avtomobilno prevažanje ljudi in prtljage iz Črmošnjice in Toplice v Novo mesto in nazaj.

Po soglasnem predlogu družabnikov firme: Kulovca Ivana, Škedlja Alojza ter Kokalja Antona se z današnjim dnevom vpiše v trgovinskem registru razdružba ter uvedba likvidacije te tvrdke. Njen likvidator je Jare Ivan, sodnopisarniški pristav v p. v Novem mestu, ki bo za likvidacijsko firmo podpisoval samostojno.

Okrožno kot trgovinsko sodišče v Novem mestu, odd. II., dne 27. septembra 1933.

Fi 54/33 — Reg. A II 48/2.

Sedež: Ruše.  
Besedilo: Aga — Ruše, združene jugoslovanske tvornice acetilena in oksigena d. d.

Obratni predmet: pridobivanje, predelava in vnovčevanje acetilena in oksigena.  
Zvišanje delniške glavnice: Upravni svet družbe je sklenil na seji dne 12. 9. 1933. brez predhodnega oblastvenega odobrenja na podlagi v smislu § 7. družbenih pravil dovoljene ga pooblastila povišanje delniške glavnice od dosedanjih Din 2.000.000.— na Din 4.000.000.— potom izdaje nadaljnjih 2.000 komadov novih delnic z nominalom po 1.000.— Din, ki se v gotovini polno vplačajo, glasečih se na imetnika.

Okrožno kot trg. sodišče v Mariboru, dne 5. oktobra 1933.

Rg B II 27/5.

## Tržna poročila

### MARIBORSKI ŽIVINSKI TRG

Na sejem z dne 10. t. m. je bilo prignanih 11 konj, 10 bikov, 128 volov, 318 krav in 11 telet, skupaj 478 živali.

Povprečne cene so bile te: debeli voli za 1 kg žive teže od Din 3-75 do Din 4.—, poldebili voli 2-25 do 2-75, plemenski voli 2.— do 2-50, biki za klanje 3-75 do 4.—, klanke krave debele 2-25 do 3.—, plemenske krave 1-25 do 2-50, krave za klobasarje 1-75 do 2-25, molzne krave 2-75 do 3.—, breje krave 2-75 do 3.—, mlada živina 3-75 do 4.—, teleta 6.— do 7.—. — Prodanih je bilo 299 živali.

Mesne cene: volovsko meso I. vrste 1 kg Din 10.— do 12.—, II. 8.— do 10.—, meso od bikov, krav, telic 5.— do 7.—, telečeje meso I. vrste 10.— do 14.—, II. 8.— do 10.—, svinjsko meso, sveže 10.— do 18.—.

### ZAGREBSKI TEDENSKI SEJEM

Kakor na prejšnjem, tako je bil tudi na zadnjem tedenskem sejmu z dne 11. t. m. dogon dobre rogate živine slab. Vzrok je deloma v dobri košnji, deloma pa v pomanjkanju tujih kupcev. Cena dobri živini je zato nekoliko večja; zelo pa se je dvignila cena teletom, dočim so ostale cene za svinje pri slabem povpraševanju nespremenjene. Konj je bilo kupljenih dva vagona za mesarske svrhe za Dunaj. Deželni pridelkov je bilo mnogo in cena ima čvrsto tendenco.

Dogon: 13 bikov, 423 krav, 74 junic, 133 volov, 33 juncev, 137 telet, 484 konj in žrebet, 15 ovc, 563 svinj in 259 pujskov.

Cene: biki po 3.30 do 3.50, krave za klanje po 2.75 do 3.50, za klobase po 2 do 2.50, junice za klanje po 3.25 do 3.75, voli I. vrste po 4.50 do 5, II. po 3.50 do 4, bosanski po 2.75 do 3, junci po 3.25 do 3.75, pitane svinje po 8 do 8.50, nepitane po 7 do 7.50 Din, za kg žive teže: pujski po 100 do 150 kos, ovce po 60 do 120, konji po 3000 do 5000 Din par, žrebeta po 1200 do 1500 žival, konji za klanje po 0.75 do 1.50, sremeske zaklane svinje po 11, živa teleta po 6.75 do 8, zaklana po 9.50, in mršave sremeske svinje po 11 Din.

Detelja po 45 do 50, otava 40 do 45, seno 35 do 40, slama za krmo po 30 do 35, slama za steljo po 30, drva voz po 50 do 250, krompir po 0.60 do 0.75 kg in zelje po 0.50 do 1 Din.

### NAŠE SADJE NA TUJIH TRGIH

(Poročilo zavoda za pospeševanje zunanje trgovine z dne 12. t. m.)

Dunaj: Danes je na dunajski trg prišlo 7 vagonov naših svežih češpelj. Boljše blago se je prodajalo po 42 do 44 grošev, oziroma po 3-60 do 3-80 Din za kg, prezrele češplje pa so se plačevale po 32 do 36 grošev ali po 260 do 303 Din za sto kil. Tendence je za dobro blago povoljna.

Praga: Na praški trg je danes prišlo 11 vagonov naših svežih češpelj. Povprečno so se prodajale po 190 Kč ali po 410 Din za sto kil. Velik del naših češpelj prihaja na praški trg v preveč zrelem stanju, vsled česar so v zadnjem času cene za naše češplje popustile. — Naša jabolka se prodajajo povprečno po 160 Kč ali 346 Din

za sto kil. — Grozdje pa se je prodajalo večinoma po 400 Kč ali po 800 Din za sto kil. Tendence je za grozdje negotova.

Varšava: Po današnjem poročilu se prodajajo naše češplje povprečno po 90 zlotov ali po 740 Din za sto kil. Tendence je za češplje še nadalje krepka. — Tuje namizno grozdje se prodaja na poljskih trgih povprečno po 150 do 200 zlotov, odnosno po 1.230 do 1.500 Din za sto kil.

### DUNAJSKI TRG

Goveji trg z dne 9. oktobra t. l. Na trg je bilo postavljenih 901 volov, 445 bikov in 631 krav, od teh iz Jugoslavije 80 volov, 8 bikov in 1 krava. Cene so bile te: fabrični I. vrste po 1-33 do 1-50, navadni I. vrste po 1-22 do 1-30, II. po 1-10 do 1-20, III. po 1.— do 1-10, biki po 1.— do 1-18, krave po 0-90 do 1-15, mršava živina po 0-70 do 0-90 šilingov za kg žive teže. Tendence: Ob mirnem prometu so notirali voli nespremenjeno. Mršava živina in biki so se podražili za 5 grošev pri kg.

Svinjski trg z dne 10. oktobra t. l. Na trg je bilo ponujenih 6164 špeharjev in 6650 pršutarjev, od teh iz Jugoslavije 2676 špeharjev. Cene so bile te: Mangalica I. vrste 1-33 do 1-36, II. po 1-31 do 1-33, jugoslovanski križani po 1-40 do 1-45, srednji po 1-35 do 1-38, slabše blago po 1-32 do 1-33, stari po 1-27 do 1-32, mesnati lahki po 1-40 do 1-65, težki po 1-35 do 1-50, križani po 1-40 do 1-48 šilingov za kg žive teže. Tendence: Pri živahnem povpraševanju so se pršutarji podražili za 5, špeharji pa za 2 do 4 groše pri kg.

(Poročilo tvrdke Predović in drug, Dunaj III., St. Marx.)

## Adria prašek je boljši

### PROGRAM LJUBLJANSKE RADIO POSTAJE

Nedelja, dne 15. okt.: 8.15: Poročila. — 8.30: Gimnastika (Vrhovec Lojze). — 9.: Versko predavanje (dr. Gvido Rant). — 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franč.

cerkve. — 10.: Predavanje za delavce. — 10.30: Arije in dueti iz opere »Traviata«, pojeta gđc. Dragica Sokova in g. Jože Goštič s spremljevanjem Radio orkestra. — 11.30: Slovenska glasba, izvaja Radio orkester. — 12.: Čas, plošče. — 16.: Kmetijska ura (g. Jamnik). — 16.30: Samospevi g. Marjana Rusa. — 17.15: Magistrov šramel-trio. — 20.: Prenos operete iz Ljubljane. Vmes čas in poročila. — 23.: Konec.

Ponedeljek, dne 16. okt.: 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13.: Čas, plošče. — 18.: Gospodinska ura: Gobe in njih prirava in konserviranje (ga. Svetelova). — 18.30: Pesa, surovina za sladkor (prof. Pengov). — 19.: Plošče. — 19.30: Radio orkester. — 20.30: Prenos opere »Faust« iz Beograda. Vmes čas in poročila. — 23.: Konec.

Torek, dne 17. okt.: 11.15: Šolska ura: Higijensko predavanje. — 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13.: Čas, plošče. — 18.: Otroški kotichek (Manca Komanova). — 18.30: Plošče. — 19.: Francoščina (prof. Prezelj). — 19.30: Položaj Slovencev ob vstopu v leto 1848 (Dostal). — 20.: Radio orkester (plesna glasba). — 20.45: Slovenske narodne v ženskem tercetu s spremljevanjem kitare, pojo sestre Bogataj, vmes harmonika solo, g. Stanko. — 21.30: Čas, poročila. — 21.45: Radio-jazz. — 22.30: Angleške plošče. — 23.: Konec.

### Narodno gledališče v Ljubljani

#### DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, dne 14. oktobra: Sveta Ivana Red A.

Nedelja, dne 15. oktobra: Zajec. Izven. Ponedeljek, dne 16. oktobra: Zaprto.

#### OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, dne 14. oktobra: Luiza. Red C.

Nedelja, dne 15. oktobra: Pikova dama. Gostuje gospa Zinka Kunc. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, dne 16. oktobra: Sinfonični koncert v dvorani hotela »Union«.



## Samo z zdravjem

se doseže visoka starost. Brez

dvoma je, da stalno uživanje Kathreiner Kneippove sladne kave s Pravim „Franckom“ lahko mnogo temu pripomore.

Štev. 11.426/II.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 31. oktobra t. l. ob 11. uri dobavo:

5000 kg riža »Carolina Diamant«,  
720 „ sirove kave »Santos Primes«,  
2500 „ svinjske masti,  
2000 „ bučnega olja,  
1200 „ terpentinovega mila,  
4000 „ koruznega zdroba,  
2000 „ pšeničnega zdroba in prodajo

700 komadov jutnih vreč.  
Dobavni pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 10. oktobra 1933.

Priznано dobre

## „Zora“ nagrobne lučice

dobite pri tvrdki

Dolničar & Richter, Ljubljana  
Zvonarska ulica



Pleskarsko in sobo-slikarsko delo izvršuje po najugodnejših pogojih

## Ivan Genussi

Ljubljana  
Igriška ulica št. 10

Telefon 22-67

## J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA z o. z.

CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19

### Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

Trgovci in industrijci!

## Trgovski list

se priporoča za inseriranje!

Brzjavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

## Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: Josip Verlič

Ljubljana  
Dunajska cesta 33  
Ustanovljeno leta 1840

Veletrgovina kolonialne robe.  
Velepražarna kave.  
Mlini za dišave.  
Čočna postrežba.

Zaloga špirta, raznega žganja in koryjaka.  
Mineralne vode.  
Čeniki na razpolago.